

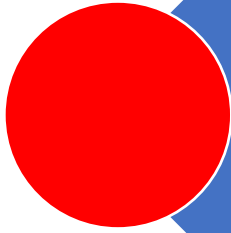
Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Alvdal kommune

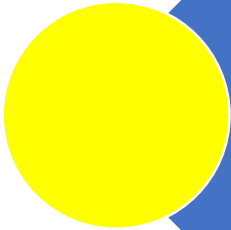
pr 01.05.2020

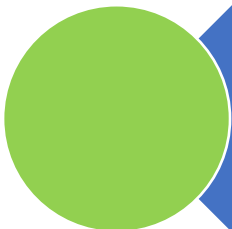
OPPSUMMERING

Budsjettprosessen og budsjettoppfølging
Kultur
ABAKUS AS

Internkontroll
Beredskapsplaner og ROS-analyser
Sykefravær og HMS
Arkiv
Barnehage
Bolig
Flyktningetjenesten
Hjemmetjenesten
Solsida Omsorgsheim
Rus- og psykiatritjenesten
Byggesak
Eiendomsforvaltning
Vann og avløp
Generell eierskapskontroll
Aukrustsenteret AS
Alvdal Skrulag AS

Økonomisk internkontroll
Arbeidsgiverpolitikk og kompetanseheving
Skole
Voksenopplæring
PPT
Økonomisk sosialhjelo
Tilbud til funksjonshemmede
Helsetjenester
Planarbeid
Samferdsel
Næring
Miljø og klima

For områder identifisert med høy og moderat risiko har revisor utarbeidet følgende forslag til tema for plan for forvaltningsrevisjon (uprioritert liste):

Område	Tema
Budsjetteringsprosessen og budsjettoppfølgning	
Kultur	Samarbeid, rekruttering, tjenestetilbud
Internkontroll	Implementering blant ansatte
Beredskapsplaner og ROS-analyse	Systematikk i beredskapsarbeidet
Sykefravær og HMS	Arbeidsmiljø
Arkiv	Ajourføring og samkjøring fra ulike saksområder
Barnehage	Pedagognormen
Barnevern	Får barn i Alvdal den hjelpen de har rett på
Bolig	
Flyktingetjenesten	
Hjemmetjenesten	Kvalitet i tilbudet. Kan være aktuelt med samkjørt prosjekt med institusjonstjenesten «kvalitet i eldreomsorgen»
Solsiden omsorgsheim	Kvalitet i tilbudet. Kan være aktuelt med samkjørt prosjekt med hjemmetjenesten «Kvalitet i eldreomsorgen»
Rus- og psykiatritjenesten	Kvalitet i tilbudet.
Byggesak	Likebehandling, kvalitet i saksbehandlingen
Eiendomsforvaltning	Oppfølging av bygningsmasse.
Vann og avløp	

For områder identifisert med høy og moderat risiko har revisor utarbeidet følgende forslag til tema for plan for eierskapskontroll (uprioritert liste):

Område/selskap	Med eller uten forvaltningsrevisjon i selskapet
ABAKUS AS	Med forvaltningsrevisjon i selskapet
Aukrustsenteret AS	Kan være aktuelt med kun eierskapskontroll, eller inkludert forvaltningsrevisjon i selskapet.
Alvdal Skrulag AS	Kan være aktuelt med kun eierskapskontroll, eller inkludert forvaltningsrevisjon i selskapet
Generell eierskapskontroll	

INNHOLDSFORTEGNELSE

OPPSUMMERING	2
1 INNLEDNING	7
2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER	8
2.1 Demografiske endringer	8
2.2 Klima, energi og beredskap	8
2.3 Kommunestruktur	9
2.4 Regelverksendringer	10
2.5 Økonomi og kontroll.....	10
2.6 Digitalisering.....	11
3 Alvdal KOMMUNE	12
3.1 Utviklingstrekk i Alvdal.....	12
3.2 Kommuneorganisasjonen	13
3.2.1 Kommunesamarbeid.....	13
3.2.2 Investeringsplaner.....	13
3.3 Tidligere revisjoner og tilsyn	14
4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	15
4.1 Kommuneorganisasjonen	15
4.1.1 Økonomi	16
4.1.2 Organisasjon.....	19
4.2 Tjenesteområdene.....	22
4.2.1 Oppvekst	22
4.2.2 Velferd	26
4.2.3 Helse- og omsorgstjenester	27
4.2.4 Teknisk drift	31
4.3 SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER.....	36
4.3.1 Eierskapskontroll.....	37
4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper	37
Vedlegg 1 Metode	40

Tabell

Tabell 1. Om kommunen.....	12
Tabell 2. Forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller gjennomført de siste år	14
Tabell 3. Økonomisk situasjon	16
Tabell 4. Finansiering av driften	17
Tabell 5. Økonomisk internkontroll.....	18
Tabell 6. Oppvekst.....	23

Tabell 7.	Barnevern	24
Tabell 8.	Økonomisk sosialhjelp.....	26
Tabell 9.	Kommunal bolig	27
Tabell 10.	Helse og omsorg (felles sykehjem og hjemmetjeneste).....	28
Tabell 11.	Kompetanse i helse og omsorg	29
Tabell 12.	Psykisk og rusomsorg.....	30
Tabell 13.	Byggesak	32
Tabell 14.	Eiendomsforvaltning.....	33
Tabell 15.	Vann og avløp.....	33
Tabell 16.	Renovasjon	34

Figurer

Figur 1.	Risikovurdering økonomi	15
Figur 2.	Risikovurdering organisasjon	19
Figur 3.	Sykefravær i Alvdal kommune.....	21
Figur 4.	Risikovurdering oppvekst	22
Figur 5.	Risikovurdering velferd.....	26
Figur 6.	Risikovurdering helse og omsorg	28
Figur 7.	Risikovurdering teknisk	31
Figur 8.	Risikovurdering eierskap	36

1 INNLEDNING

Formålet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å gi kontrollutvalget og eventuelt kommunestyret et overordnet verktøy til å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være aktuelt å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt eller en eierskapskontroll.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal danne grunnlag for kontrollutvalgets og eventuelt kommunestyrets videre arbeid med valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter og herunder plan for forvaltningsrevisjon for en nærmere angitt periode.

Kommunelovens § 23-3 forklarer at forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Andre ledd sier at kontrollutvalget minst en gang i valgperioden skal utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunes eller fylkeskommunens virksomhet eller virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurdering er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Kommunelovens § 23-4 omtaler eierskapskontroll, som innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak eller anerkjente prinsipper for eierstyring. På samme måte som for forvaltningsrevisjoner, skal det utarbeides en plan basert på risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Revisjon Midt-Norge SA utarbeider risiko- og vesentlighetsvurderinger ved starten av ny valgperiode og vurderingen oppdateres årlig med nytt tallmateriale og eventuelt nye vurderinger ved behov.

2 UTVIKLINGSTREKK I OVERORDNEDE RAMMEBETINGELSER

2.1 Demografiske endringer

Utviklingen i størrelsen på og sammensetningen av befolkningen vil ha betydning for dimensjonering av tjenestetilbud og kommunens inntekter og utgifter. Ifølge Statistisk Sentralbyrås (SSB) hovedalternativ for befolkningsframskrivinger vil befolkningsveksten i Norge flate ut de neste ti årene for deretter å synke videre. Forutsatt at de innenlandske flyttemønstrene vi har sett de siste ti årene fortsetter, viser befolkningsframskrivingene frem mot 2040 at sentrale strøk vil oppleve en vekst i folketallet, mens mange distriktskommuner vil få en nedgang i folketallet. Ifølge SSB innebærer framskrivingene en fortsatt sentralisering, særlig blant unge voksne. Et annet utviklingstrekk er at andelen eldre i befolkningen ventes å øke betydelig. I hovedalternativet til SSB øker andelen av befolkningen som er 70 år og eldre fra 12 prosent i 2018 til 21 prosent i 2060. Økningen er spesielt sterk blant de som er 80 år eller eldre. Ifølge SSB vil aldringen bli klart sterkest i distriktene. Aldringen i distriktene vil forsterkes ved at unge mennesker i fruktbar alder flytter mot byen og at barna deres også i større grad vil bli født i sentrale strøk. Når de eldre samtidig blir igjen på bygda, vil mer enn hver tredje innbygger i en del distriktskommuner ha passert 70 år i 2040. Endringer i befolkningens størrelse og sammensetning kan være vanskelig å fange opp i den kommunale planleggingen. Kommuner som forholder seg passivt til framskrivinger av kommunens befolkning løper en risiko for å bli ute av stand til å tilby riktige tjenester, i riktig omfang til riktig tid.

2.2 Klima, energi og beredskap

Både effekter av klimaendringene og omstillingen til lavutslippssamfunnet representerer risikoer for kommunene og lokalt næringsliv. Klimarisiko kan deles inn i fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Fysisk risiko dreier seg om kostnader forbundet med fysisk skade som følge av klimaendringer (f.eks. mer ekstremvær, flom og ras). Overgangsrisiko dreier seg om samfunnsmessige konsekvenser som følge av endringer i politikk/reguleringer og teknologi når verden skal omstilles til et lavutslippssamfunn. Ansvarsrisiko handler om muligheten for erstatningskrav og søksmål knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger relatert til klimapolitikk eller klimaendringer. Ansvarsrisiko kan f.eks. være relevant i sammenheng med kommunenes ansvar for klimatilpasning, velfungerende avløpsnett og håndtering av overvann. Den samlede klimarisikoen vil på direkte eller indirekte vis kunne påvirke befolkningsutvikling, sysselsetting/næringsutvikling, skatteinntekter, verdi av eiendom/infrastruktur og derigjennom få stor betydning for kommuneøkonomien og kommunens generelle attraktivitet for næringsliv og beboere. Klimarisiko har også betydning

for energiforsyning og beredskap. Det er derfor viktig at klimarisiko tas inn i den kommunale planleggingen på alle tjenesteområder og nivåer. Høsten 2018 kom det nye statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn ved kommunal planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

Kommunene er førstelinjen i beredskapen for innbyggerne. Kunnskap og informasjon om som må ligge til grunn for å ha tilfredsstillende beredskap, framskaffes ved risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). Gjennom ROS skaffer kommunen seg oversikt over risikoene som kommunen står overfor, og som ramme innbyggere, brukere og ansatte hardt dersom kommunen ikke har en beredskap for å håndtere det. Det gjelder klima, miljø, matjord, helse, brann og andre alvorlige hendelser. I den siste tiden har helse og smittevern akutt kommet på dagsorden, og kommunene står i en presset situasjon for å håndtere det, sammen med nasjonale myndigheter.

2.3 Kommunestruktur

I en kommunesammenslåing ligger det et stort potensial for endring og utvikling. Det vil være en utfordring for kommunene å utnytte dette mulighetsrommet fullt ut, samtidig som at de får til en god overgang fra to kommuner til én. Organisasjonsendringen i seg selv kan være en utfordring, og det er viktig å sikre gode løsninger både på systemnivå og individnivå. Den nye kommunen skal gjerne ha nye systemer og verktøy, reglement og retningslinjer, og kommunens forhold til eksterne endrer seg gjerne. Dette gjelder for eksempel avtaler og anskaffelser, men også endrede sammensetninger i interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. Slike endringer gjelder også for tilgrensende kommuner som ikke er en del av en sammenslåing, men samarbeider med en eller flere sammenslåingskommuner. Det kan være flere grunner til sammenslåing mellom kommuner. I noen tilfeller kan det være slik at en eller flere av kommunene som slås sammen historisk har kjøpt tjenester, og i den nye kommunen må disse tjenestene bygges opp fra grunnen av. For kommuner som slår seg sammen og de som ikke gjør det foreligger det gjerne en endring i størrelsen på statlige midler som tilfaller kommunen.

Kommunereformen fører til at færre bor i kommuner under 10 000 innbyggere fra 2020, og flere vil bo i kommuner med over 50 000 innbyggere.¹ Uavhengig av kommunereformen har det også skjedd en demografisk endring hvor flere flytter til tettbygde strøk og færre bosetter

¹ KS, 'Status Kommune 2019', 2019 <<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/demokrati-og-styring/lokaldemokrati/010419-KS-status-kommune-2019.pdf>>.

seg i spredtbygde strøk, og utkantkommuner gjerne får en større andel eldre sammen med begrenset vekst eller nedgang i yngre aldersgrupper.

Mange mindre kommuner har utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse og ressurser for å levere gode tjenester. Kommunene har gjerne for få innbyggere og brukere til å kunne etablere fagmiljø. De mindre kommunene er under et økt press som følge av befolkningsnedgang, færre barn og flere eldre, reduserte overføringer til kommuner som ikke sammenslås med andre, nye oppgaver og økte krav gjennom for eksempel bemanningsnormer og lignende.²

Mange mindre kommuner er avhengige av samarbeid med andre kommuner for å kunne yte gode tjenester. Samarbeid kan eksempelvis skje gjennom å etablere interkommunale selskaper eller vertskommunesamarbeid. I vertskommunesamarbeid kan man se at for kommuner som ikke er vertskommuner, forsvinner arbeidsplasser ut av kommunen.

2.4 Regelverkendringer

En lovendring kan innebære en risiko. Ny kommunelov er fullt ut gjeldende fra 2020 samt nye forskrifter eksempelvis internkontrollforskrift. Endringer i forvaltningslov og arkivlov, som er to sentrale lover for norske kommuner, forventes å komme i 2020. I tillegg kan vi også trekke fram lovendringer og endringer i annet regelverk som berører de to store sektorene oppvekst og helse og omsorg.

2.5 Økonomi og kontroll

Kommunenes handlingsrom bestemmes av flere forhold, og endringer i inntektssystemet med blant annet rammeoverføringer, inntekts-, formues- og eiendomsskatt kan få stor betydning for kommunens økonomi og mulighet for å utføre pålagte oppgaver.

Det er risiko knyttet til om kommunen har betryggende internkontroll og om kvalitetssystem er egnet, tatt i bruk og blir brukt. Nye regler innenfor personvern påvirker utøvelsen av noen oppgaver. Det er kontinuerlige endringer innenfor bruken av datasystemer og digital dialog, som kan endre måten oppgaver utføres på og som krever kompetanse både for å ta i bruk nye løsninger og drifte dem.

Offentlige anskaffelse trekkes også fram som et risikoområde blant annet fordi regelverket oppleves som komplisert og vanskelig.

² Hentet fra <https://intra.tmforsk.no/publikasjoner/filer/3455.pdf>

2.6 Digitalisering

Bruken av IKT og digitalisering endrer utførelsen av oppgaver og gir i mange sammenhenger en effektiviseringsgevinst. Mange kommuner jobber med ulike digitaliseringsprosjekter eksempelvis innbyggerdialog og velferdsteknologi. Denne digitalisering fører til utvikling og endring av måten oppgaver utføres på, det gir nye risikoer i forhold til at man forutsetter at teknologien fungerer og et stort flertall av slike systemer berører personvern og behandling av sensitive personopplysninger.

3 ALVDAL KOMMUNE

3.1 Utviklingstrekk i Alvdal

Tabell 1. Om kommunen

Nøkkeltall	Kommune			Kostra-Gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Innbyggere (antall)	2424	2418	2432	198184	4674089
Fødte per 1000 innbyggere (per 1000)	10.7	9.9	11.1	10.5	9.7
Døde per 1000 innbyggere (per 1000)	9.5	13.2	9.9	12.4	7.9
Netto innflytting (antall)	-21	2	11	-715	18435
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	9.2	9.2	9.2	12.2	10.6
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	65.2	63.0	60.6	76.5	61.5
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)	0.7	0.5	..	0.0	0.0
Andel uførepensjonister 16-66 år (prosent)	9.6	9.1	..	0.0	0.0
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	0.6	0.6	0.5	1.4	1.4
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	8.0	8.6	8.7	13.2	15.9
Forventet levealder ved fødsel, kvinner (år)	83.0	83.0	83.0
Forventet levealder ved fødsel, menn (år)	78.9	78.9	78.9
Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall)	767	761	714	225374	3690843

Kilde: SSB

Tabell 1 viser demografiske utviklingstrekk i Alvdal kommune. Kommunen har positiv befolkningsutvikling de to siste år. Det fødes flere barn inn i kommunen enn det er innbyggere som dør, og innflyttingen er i tillegg positiv. Dette er en positiv utvikling for kommunen som er klart risikoreduserende i form at man har barn til å gå på skolene og foreldre som kan være arbeidskraft. Det er også positivt at andelen innbyggere over 80 år er lavere enn både kostragruppen og landet uten Oslo.

Kommunens folkehelseprofil³ viser at Alvdal kommune ligger signifikant bedre an enn resten av landet når det kommer til andel av befolkningen som får offentlig stønad til livsopphold. I

³ <https://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=3428&sp=1&PDFaar=2020>

Alvdal kommune er 12% av befolkningen som får stønad til livsopphold, mens det i landet ellers er 16%.

3.2 Kommuneorganisasjonen

Per Arne Aaen er rådmann i kommunen. Han har tidligere vært assisterende rådmann, og ble ansatt i nåværende stilling desember 2019 etter å ha vært konstituert rådmann noen måneder. Det vil si at rådmannens stab manglet et årsverk i 4 måneder i 2019. Å få ny rådmann kan innebære risiko for en kommune, men at det er den tidligere assisterende rådmannen som er ansatt er risikoreduserende i form av at kunnskap blir tatt med videre. Kommunen er organisert i 12 enheter, i tillegg kommer interkommunale samarbeid.

Revisor har ikke lyktes i å finne organisasjonskart for kommunen.

3.2.1 Kommunesamarbeid

Alvdal kommune deltar i svært mange kommunesamarbeid. En del av disse er såkalte vertskommunesamarbeid hvor en kommune er vertskommune for tjenesten de andre betaler for. For Alvdal gjelder dette blant annet den kommunale delen av NAV, PPT, Barnevern og Byggesakskontor. For revisors risikovurdering av de samarbeid som er organisert som ulike selskaper, se kapittel 4.5.

Kommunen har videre noen interkommunale samarbeid etter den gamle kommunelovens §27. Såkalte §27-samarbeid er ikke lenger å finne i den nye kommuneloven som tredde i kraft høsten 2019, og må avvikles innen fire år. Det innebærer en risiko for kommunen at man ikke lenger kan organisere samarbeidet som tidligere, og det krever at kommunene finner en ny måte å organisere dette på. Kommunen har dog fremdeles tid på seg til å finne ut av dette.

3.2.2 Investeringsplaner

I følge notene til regnskapet i 2019 har man gjennomført følgende investeringer i 2019:

- Ny barneskole, kultursal og flerbrukshall
- Solsida
- Nye vei fra Nedre Måna til Steinmoegga
- Nytt industriområde på Plassen

Revisor har ikke lyktes i å finne budsjett og økonomiplan for 2020-2023.

3.3 Tidligere revisjoner og tilsyn

Forrige risiko og vesentlighetsvurdering i Alvdal kommune fra 2016 vurderte følgende områder som risikofylte og vesentlige:

- Iverksetting og Oppfølging av politiske vedtak.
- Kommunens praktisering av selvkostprinsippet
- Oppfølging og etterlevelse av kommunens klima- og energiplan
- FIAS
- IKT Fjellregionen IKS
- Midt-Hedmark brann- og redningstjeneste IKS
- Aukrustsenteret AS

I tabell to finnes en oversikt over forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller

Tabell 2. Forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller gjennomført de siste år

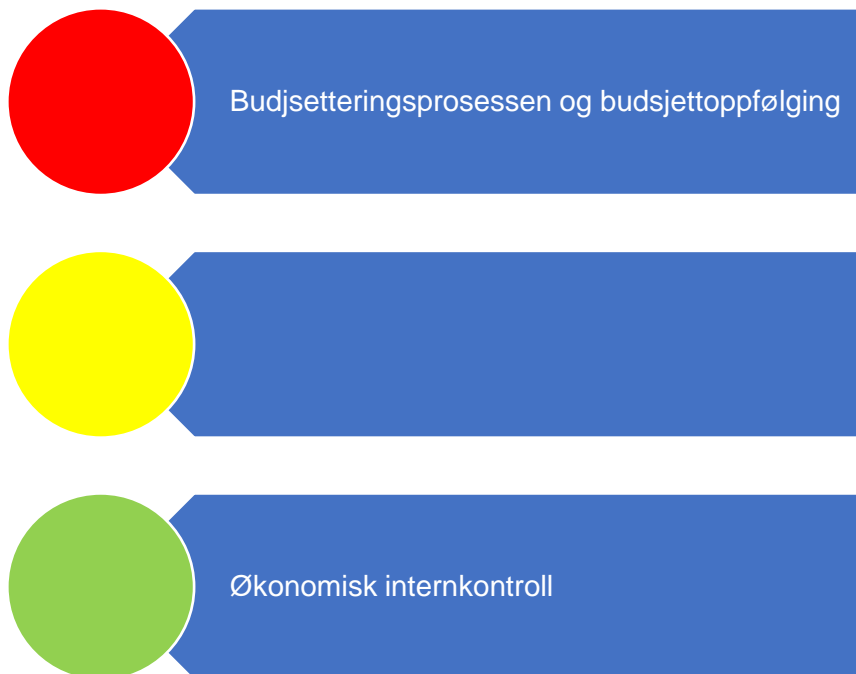
Område	Type kontroll/ tilsyn	År
Kommunens praktisering av selvkostprinsippet	Forvaltningsrevisjon	2017
Rammeavtale om maskinentreprenørvirksomhet	Forvaltningsrevisjon	2018
Oppfølging av politiske vedtak i Alvdal kommune	Forvaltningsrevisjon	2018
Overholdelse av etiske retningslinjer i kommunestyrets sak 66/17	Forvaltningsrevisjon	2018
Internkontroll og kvalitetssikring av helse- og omsorgstjenester	Forvaltningsrevisjon	2019

4 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifisere områder hvor det anbefales å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med risiko og vesentlighet menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom angjeldende forhold inntreffer. Rød fargekode indikerer at revisors samlede vurdering av risiko og vesentlighet tilsier at behovet for forvaltningsrevisjon er høyt. Gul farge indikerer at behovet ligger på et middels nivå, mens grønn farge indikerer et lavt behov for forvaltningsrevisjon.

4.1 Kommuneorganisasjonen

Figur 1 er en oppsummering av risikovurderingene som er gjort relatert til økonomi og i fortsettelsene presenteres bakgrunnen for vurderingene.

Figur 1. Risikovurdering økonomi

Revisors inntrykk er at flere enheter sliter med å holde budsjettene sine. Dette kan komme både av en dårlig budsjetteringsprosess – og manglende evne til å følge budsjettene. Revisor har derfor vurdert risikoen til høy. Økonomisk internkontroll får omtrent like stor oppmerksomhet i Alvdal som i andre kommuner, og revisor har vurdert risikoen til lav.

4.1.1 Økonomi

Økonomi i kommunen

Tabell 3. Økonomisk situasjon

Nøkkeltall	Kommune			Kostra- gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	2.4	-0.1	-1.3	0.3	1.2
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	2.7	0.0	0.1	1.1	0.9
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	28.7	22.6	18.5	19.2	19.1
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	31.7	62.1	77.1	56.5	60.2
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	79.4	100.1	98.1	102.8	102.6
Frie inntekter per innbygger (kr)	64096	65530	67360	64575	57297
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	15.6	12.9	10.1	9.4	10.4
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	46.5	46.1	2.4	14.8	16.2
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	29.1	39.2	67.1	20.3	11.8

Kilde: SSB

TBU (Teknisk beregningsutvalg) betrakter netto driftsresultat som hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU anbefaler at netto driftsresultat som helhet over tid bør utgjøre ca. 1,75 prosent av driftsinntektene. I Alvdal kommune viser denne -1,3 prosent i 2019, noe som er lavere enn anbefalt nivå. Arbeidskapitalen har hatt en negativ utvikling fra 2017 -2019, og litt under sammenligningsgruppene. Netto renteeksponering har gått opp til fra 31,7 prosent til 77,1 prosent, og er høyere enn KOSTRA-gruppen og landet uten Oslo. Variabelen gir en indikasjon på hvor sårbar kommunen vil være for en endring i rentenivået. Kommunen sin langsiktige gjeld i prosent av brutto driftsinntekter er under nivået for KOSTRA-gruppen og landet uten Oslo.

Tabell 4. Finansiering av driften

Nøkkeltall finansiering av driften	Alvdal Kommune			Kostra- gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andre driftsinntekter, ekskl. mva-kompensasjon	16.6	16.5	11.7	13.5	11.8
Andre statlige tilskudd til driftsformål	4.9	4.8	3.3	4.0	3.7
Brutto inntekt fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon	0.2	0.6	1.1	1.0	0.5
Eiendomsskatt totalt	4.8	4.5	4.7	4.0	3.2
- herav Eiendomsskatt annen eiendom	2.7	2.8	2.9	1.9	1.5
- herav Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer	2.1	1.7	1.8	2.1	1.7
Kompensasjon for merverdiavgift i driftsregnskapet	1.9	2,0	2.0	2.2	2.1
Rammetilskudd	36.7	37.2	41.3	35.7	30.8
Salgs- og leieinntekter i driftsregnskapet	12,3	12,4	13.6	14.3	14.4
Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt	22,8	22,6	23.4	26.0	34.0
- herav Naturressursskatt	0,0	1,5	1.6	0.5	0.3

Kilde:SSB

Tabell 4 viser hvordan Alvdal kommune finansierer driften. Tabellen viser at kommunen i hovedsak finansierer driften på bakgrunn av inntekter fra rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Kommunens inntekter er i en høyere grad enn sammenlignbare kommuner basert på rammetilskudd fra staten. Kompensasjonen for merverdiavgift i driftsregnskapet er for mange kommuner utfordrende å få riktig, - men Alvdal kommune ser ut fra nøkkeltallene ut til å motta omtrent like mye som landet uten Oslo. Dette kan bety at kommunen har god kontroll på det litt kompliserte regelverket omkring momskompensasjon.

Budsjetteringsprosessen og budsjettoppfølgning

Rådmannen rapporterer på økonomien i kommunen tre ganger pr. år til formannskap og kommunestyret. Første rapportering skjer i mai/juni og er basert på 4 måneders drift, andre gangs rapportering skjer i sept./okt. og er basert på 8 måneders drift, mens den tredje rapporteringen skjer etter avsluttet regnskap og gjøres i form av årsberetning. Her kommer rådmannen med årsprognoser, kommentarer og forslag til budsjettendringer. Alvdal kommune har de siste årene levert negativt netto driftsresultat, noe som tyder på at budsjettoppfølgningen rundt om på avdelingene ikke er optimal. En annen forklaring kan være at budsjettprosessen ikke er velfungerende, og at man derfor ikke lager realistiske budsjett. Revisor vurderer derfor risikoen til å være høy.

Økonomisk internkontroll

Tabell 5. Økonomisk internkontroll

Nøkkeltall	Kommune			Kostra- gruppen	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel av totale utgifter for politisk styring	1,3	1,1	1.3	1.3	0.8
Andel av totale utgifter for kontroll og revisjon	0,3	0,3	0.3	0.3	0.2

Kilde:SSB

Tabell 5 viser hvor stor andel av totale utgifter kommunen bruker på politisk styring og på kontroll og revisjon. Disse er valgt som indikatorer på økonomisk internkontroll fordi det er viktig at kommunestyre og formannskap får god og riktig informasjon for å ta avgjørelser knyttet til bl.a. kommunens budsjett. Kontrollutvalget skal bl.a. gi uttalelse til regnskapet. Kommunens revisjonsordning er lovpålagt og holder kontroll med bl.a. kommunens årsregnskap, årsberetning og med forvaltningen i form av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Alvdal kommune brukte i 2019 en like stor andel av totale utgifter på politisk styring og kontroll/revisjon som kostragruppen. Revisor vurderer risikoen til å være lav.

Offentlige anskaffelser

Anskaffelser under terskelverdiene blir en del av forenklet etterlevelseskontroll i 2020. Kommunens anskaffelser blir håndtert av ABAKUS AS, for revisors vurdering av behov for eierskapskontroll med dette selskapet se kapittel 4.5.

4.1.2 Organisasjon

I figur tre er risikovurderingen innenfor området organisasjon oppsummert og under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 2. Risikovurdering organisasjon

Revisor finner flere eksempler på en aktiv arbeidsgiverpolitikk i kommunen, blant annet er det flere ansatte i ulike avdelinger som tar videreutdanning og kompetansehevende kurs. Dette gjør at revisor vurderer risikoen til lav. Det formelle ved internkontrollen virker også å være god, men siden det alltid vil avhenge av implementering ute i avdelingene og av at de ansatte bruker internkontrollsystemet aktivt er risikoen vurdert til moderat. Alvdal har overordna ROS-analyse, men revisor kan ikke finne detaljerte beredskapsplaner eller ros-analyser for de ulike avdelingene. Derfor er risikoen vurdert til moderat. Etersom mange av avdelingene med saksbehandling er plassert i vertskommunesamarbeid kan samorganisering av arkivet være en utfordring. Sykefraværet i kommunen er svært varierende fra avdeling til avdeling, og revisor vurderer derfor risikoen til moderat.

Organisering

Kommunen er organisert i 12 enheter. Det har ikke lyktes revisor og finne organisasjonskart for kommunen. Kommunen kjøper en del tjenester av interkommunale selskaper og av andre kommuner i form av vertskommunesamarbeid.

Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling

En prosjektgruppe har i 2019 vært med i et av KS-nettverk for å utvikle en arbeidsgiverpolitikk for Alvdal kommune. Prosjektgruppen har vært satt sammen av tillitsvalgte/verneombud og ledere. Dokumentet legges frem til politisk behandling våren 2020.

Av kommunens årsberetning for 2019 fremkommer det at kommunen har flere ansatte i videreutdanning. Dette er risikoreduserende, fordi det gjør det mer sannsynlig at kommunen både beholder arbeidskraft og får akkurat den kompetansen man har behov for. Revisor har ikke sett en kompetanseplan for kommunen.

Helse- og omsorgssektoren er som i mange andre kommuner preget av deltidstillinger.. Kommunen er i gang med et prosjekt for å jobbe frem en heltidskultur, i samarbeid med KS Innlandet. Revisor mener dette vitner om en aktiv arbeidsgiverpolitikk, og vurderer risikoen til lav.

Kommunedirektørens internkontroll og kvalitetssikring

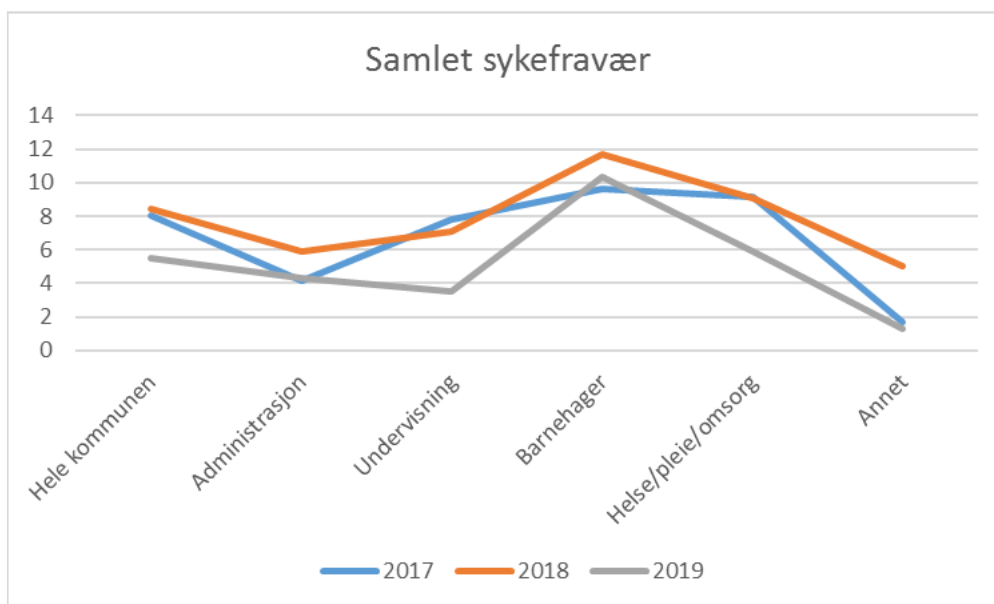
Alvdal kommune benytter et digitalt internkontrollsystem kalt Compilo. I dette systemet er det en modul for avvik, og en modul for rutiner og retningslinjer. Pleie- og omsorgssektoren og skolesektoren benytter egne sektortilpassede internkontrollsystemer. Skolene avgir årlig tilstandsrapport til kommunestyret. I starten av hvert år, utarbeider rådmannens stab et overordnet årshjul, som skal sikre utførelse av lovpålagte oppgaver for kommunen i løpet av året, samt sikre oppfølging og gjennomføring av politiske vedtak. I Alvdal kommune har man også utarbeidet et årshjul for internkontroll i vertskommunesamarbeidene. Det virker på revisor som om det formelle er på plass når det gjelder internkontroll i Alvdal. For at det skal fungere må det imidlertid implementeres også ute i avdelingene. Revisor vurderer derfor risikoen for moderat.

Helse miljø og sikkerhet (HMS)

Det er gjennomført tilsyn fra arbeidstilsynet i forhold til kommunens rutiner for å hindre eksponering av asbest. Driftsoperatørene har gjennomført kurs i asbest. Kurset dreide seg både om helsefaren ved asbesteksponering og informasjon om hvor asbest kan forekomme.

Kommunen gjennomfører medarbeidersamtaler i form av ti-faktor-undersøkelsen.

Figur 3. Sykefravær i Alvdal kommune

Kilde: Alvdal kommune

Figur 3 viser at sykefraværet i 2019 lå lavere enn sykefraværet i både 2017 og 2018. Revisors oppfatning er at det går riktig veg, men at det fremdeles er noen utfordringer. Noen avdelinger utpeker seg med høyere sykefravær enn andre, og dette over tid. Revisor vurderer risikoen til å være moderat.

Etikk og varsling

Avvik meldes i Compilo, som er kommunens internkontrollsystem. Kommunen har ikke funnet etikk- og varslingsreglement på kommunens nettside. Dette er ikke ensbetydende med at det ikke finnes, sannsynligvis ligger det inne på Compilo hvor kommunen har alle sine rutiner.

Saksbehandlingen i kommunen, arkiv

Alvdal kommune har digital postliste som er enkel å manøvrere i. Mange av de kommunale tjenestene som driver med saksbehandling, som byggesak, landbrukskontor, barnevern og PPT er i Alvdal kommune organisert i ulike kommunesamarbeid. Dette innebærer en ekstra utfordring for å få et helhetlig arkiv. Revisor vurderer derfor risikoen til moderat.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Alvdal kommune kjøper IKT-tjenester fra IKT Fjellregionen IKS. For revisors vurdering av risiko i selskapet og behov for eierskapskontroll, se kapittel 4.3.

Beredskapsplaner og Risiko- og sårbarhetsanalyser

Våren 2020 har behovet for beredskapsplaner blitt aktuelle. Selv om ingen kunne visst at hele verden skulle bli utsatt for en pandemi, skal kommunene ha planer for håndtering av ulike

kriser. Disse kan de støtte seg på om noe totalt uventet skjer. Eksempler på «scenarioer» er langvarig strømbrudd, flom, eller terrorangrep.

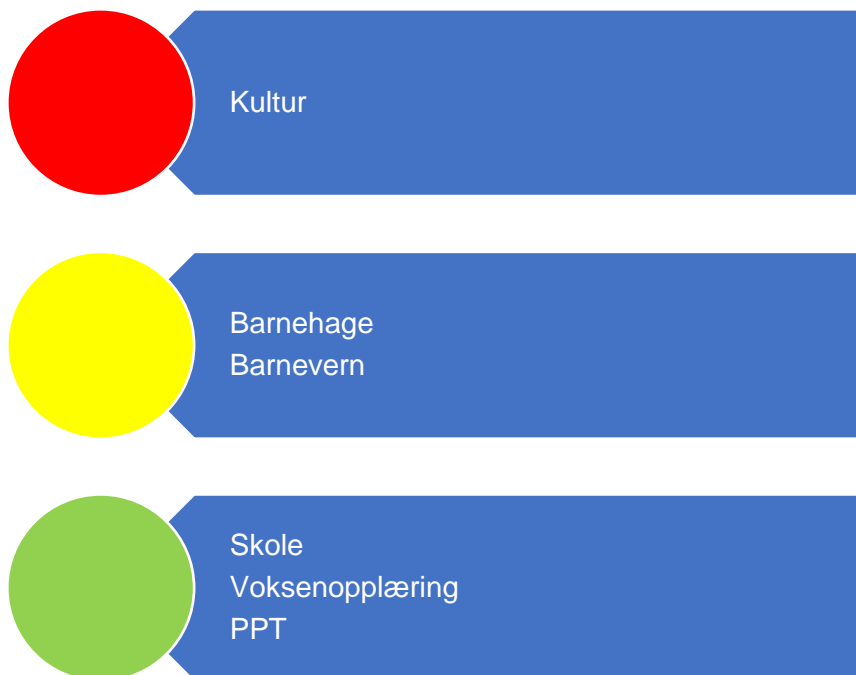
Kommunen utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse i 2018. Kommunen har vurdert risiko for ulike scenario basert på referanser, erfaring, kjent utvikling og vurderinger fra interne og eksterne aktører. Denne er tilgjengelig på kommunens nettside, og revisor har brukt denne som en del av kildegrunnet til denne helhetlige risiko- og vesentlighetsanalysen.

Revisor kan ikke finne ulike beredskapsplaner for ulike scenarioer. Dette er ikke ensbetydende med at de ikke finnes, men revisor har ikke hatt mulighet til å ettergå disse. Revisor vurderer risikoen for moderat. ‘

4.2 Tjenesteområdene

4.2.1 Oppvekst

I figur 4 er risikovurderingen innenfor oppvekst oppsummert og i fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 4. Risikovurdering oppvekst

Revisor vurderer kulturavdelingen til å ha høy risiko. Barnehage og barnevern blir vurdert til moderat risiko. Skole, voksenopplæring og PPT blir vurdert til lav risiko. For utfyllende informasjon se i de enkelte kapitlene.

Opplæring

Tabell 6. Oppvekst

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra- gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel elever med spesialundervisning	8,8	6,3	4,8	9,2	7,8
Gruppestørrelser	12,4	13,5	13,8	13,4	15,8
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	44,0	44,1	44,8	41,5	41,7
Mestringsnivå 3-5 NP: regning 8.trinn	71,0	74,1	64,1	68,3	68,7
Mestringsnivå 3-5 NP: lesing 8.trinn	58,1	77,8	69,2	74,0	75,0
Universitets- og høgskoleutdanning. med en lærerutdanning	86,0	87,5	83,8	75,7	74,7
Universitets- og høgskoleutd. med annen pedagogisk utdanning	:	:	:	11,5	12,0
Universitets-/høgskoleutdanning, uten pedagogisk utdanning	:	:	:	5,0	5,3
Videregående utdanning eller lavere	0,0	0,0	0,0	7,8	7,9

Kilde: SSB;

Alvdal kommune har to skoler: Alvdal barneskole og Alvdal Ungdomsskole. Det er ikke private skoler i kommunen.

Tabell 6 viser at gruppestørrelsene i Alvdal kommune er omtrent like store som i sammenlignbare kommuner. Elevene får gode grunnskolepoeng, kommunens grunnskolepoeng er høyere enn både kostragruppen og landet uten Oslo. Når det gjelder mestringsnivå på nasjonale prøver ligger imidlertid skolen under kostragruppen og landet uten Oslo, både i regning og lesing. Også elevene i 5.klasse har ifølge skoleporten.no dårligere mestringsnivå på nasjonale prøver i 5.klasse enn landsgjennomsnittet. Dette kan samlet indikere at lærerne er i overkant rause med høye karakterer, men det kan også komme av at man fanger opp utfordringer elevene må ha gjennom nasjonale prøver og får hjulpet dem mer målrettet gjennom skoleløpet slik at resultatene i 10. klasse blir bedre.

Alvdal kommune tilbyr SFO.

I elevundersøkelsen⁴ svarer elevene på 10. trinn gjennomgående mer positivt enn det nasjonale snittet. Skolen scorer dårligst på elevdemokrati og medvirkning, samt vurdering for læring, men også her er elevene mer fornøyde enn det gjennomsnittet i landet. Revisor vurderer risikoen ved skolesektoren til å være lav.

⁴ <https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/alvdal-kommune>

Barnehage

Kommunen har en kommunal barnehage, som består av Plassen barnehage og Øwretun barnehage. I tillegg er det en privat barnehage i kommunen. Kommunen praktiserer samordnet opptak for begge barnehagene. Ifølge SSB går 88 prosent av alle barn i barnehagealder i barnehage. 82 prosent av barn med innvandrerforeldre går i barnehage. Barnehagefakta⁵ opplyser om at ingen av barnehagene i kommunen oppfyller pedagognormen i barnehagene. Revisor vurderer derfor risikoen til å være moderat.

PPT

Alvdal kommune kjøper Pedagogisk psykologiske tjenester av Tynset kommune som er vertskommune for PP-Tjenesten i Nord-Østerdalen. Skolen og barnehagen har egne kontaktpersoner i PP-tjenesten. Å samle kompetanse kan føre til stordriftsfordeler. Samtidig kan det være nyttig å ha spesialpedagogisk kompetanse tilgjengelig lokalt hvis noe akutt skulle oppstå.

Såfremt man har god kommunikasjon og samarbeid mellom tjenesten og kommunen bør det imidlertid ikke være noe i veien for å samarbeide om PP-Tjenester gjennom vertskommunesamarbeid, og revisor vurderer samarbeid om PP-tjenester som risikoreducerende.

Det har lenge vært en nasjonal trend at spesialundervisningen har økt, før man de siste årene har prøvd å møte elevene med tilpasset undervisning i klasserommene. I Alvdal kommune har andelen elever som får spesialundervisning sunket, og var i 2019 på 4,8 prosent. Revisor vurderer risikoen til å være lav.

Barnevern

Tabell 7. Barnevern

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra-gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsutgifter til barnevernstjenesten per innbygger 0-22 år (kr)	4820	3847	4259	9334	8387
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	4.6	1.7	1.8	4.1	4.6
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (prosent)	2.2	1.8	2.0	4.4	3.8
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	12.2	:	27.1	17.3	19.2

⁵ <https://barnehagefakta.no/sok?q=alvdal>

Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	3,8	3,7	4.1	5.1	5.0
Andel meldinger i alt som behandles innen 7 dager	100.0	100.0	90.0	98.9	98.8
Andel meldinger som går til undersøkelse innen 7 dager	61.5	66.7	90.0	82.8	81.5

Kilde: SSB

Barnevern er en tjeneste som kan ha store konsekvenser ved feil, både personlige konsekvenser for barn som ikke får den beskyttelsen de har krav på – og økonomiske konsekvenser for kommunen i form av erstatningskrav.

Kommunen kjøper barnevernstjenester fra Tynset kommune, gjennom vertskommunesamarbeid. Dette gjør det mulig å samle fagkompetanse på en måte som Alvdal kanskje ikke hadde klart alene. Å få samlet fagkompetanse er risikoreduserende. Det kan også være en fordel at barnevern kommer «utenfra» og kan se lokalsamfunnet med friske øyne. Ren juridisk er det rådmannen i Tynset kommune som er ansvarlig for eventuelle feil i saksbehandling eller lignende. Dette er risikoreduserende sett med økonomiske øyne for Alvdal.

Tabell 8 viser nøkkeltall knyttet til barnevern. Her ser vi at netto driftsutgifter har økt fra 2018 til 2019, noe som sannsynligvis henger sammen med økningen i antall barn med undersøkning/tiltak per årsverk. Det er også en økning i andel meldinger som går til undersøkelse innen 7 dager. Barnevernet har fått bekymringsmeldinger på en lav andel av barna i kommunen. Revisor vurderer risikoen til å være moderat.

Voksenopplæring

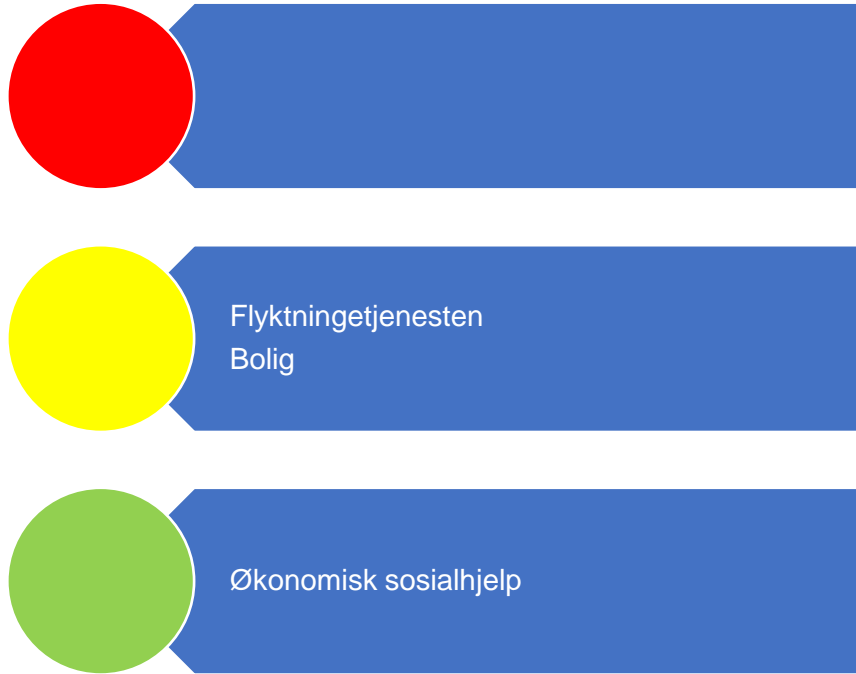
Alvdal kommune kjøper voksenopplæring av Tynset Kommune gjennom et vertskommunesamarbeid.

Kultur

Kulturavdelingen i Alvdal kommune har ansvar for en variert portefølje av tjenester, bla.a. bibliotek, kino, kulturskole, koordinering av bruk av Alvdalshallen og Alvdal kulturstue, museene, spillemiddelsøknader, folkehelsearbeidet og ungdomsklubben. Kommunens årsberetning for 2019 trekker frem at det har vært en del vakante stillinger i kulturavdelingen. Revisor mener derfor at det er risiko for at man ikke får drevet kulturenheten etter hensikten, og vurderer risikoen til høy.

4.2.2 Velferd

I figur 5 er risikovurderingen innenfor velferd oppsummert. I fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen

Figur 5. Risikovurdering velferd

Revisor vurderer at risikoen ved flyktningetjenesten og boligkontoret til moderat. Dette kan sees i sammenheng med kommunens relativt lave andel mottakere av økonomisk sosialhjelp.

Økonomisk sosialhjelp

Tabell 8. Økonomisk sosialhjelp

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra-Gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Sosialhjelpsmottakere (antall)	66	63	51	4764	116032
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall)	59	54	52	2630	58573

Kilde:SSB

Kommunens folkehelseprofil viser at Alvdal er signifikant bedre enn resten av landet når det kommer til andel av befolkningen som mottar offentlig støtte til livsopphold. Tabell 9 viser at andelen sosialhjelpsmottakere i kommunen har gått ned fra 63 i 2018 til 51 i 2019. I årsberetningen for 2019 blir dette forklart med en reduksjon i antall flyktninger som mottar økonomisk sosialhjelp. Antallet barn i familier som mottok sosialhjelp har imidlertid bare sunket med to barn.

Alvdal kommune har inngått et vertskommunesamarbeid om de kommunale tjenestene i NAV. Det er Tynset som er vertskommune. Revisor vurderer risikoen til å være lav.

Bolig

Tabell 9. Kommunal bolig

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra-Gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Totalt antall kommunalt disponerte boliger (antall)	73	71	69	5028	95871
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	30	29	28	25	21
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner (kr)	2895	309	34	2132	1553
Lønnsutgifter per eid kommunal bolig (kr)	4049	4825	6262	8856	9535
Andel nye søkere som har fått avslag på kommunal bolig (prosent)	20	40	42	27	27
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)	12.0	8.3	7.4	11.0	13.4

Kilde:SSB

Tabell 10 viser nøkkeltall knyttet til kommunale boliger i Alvdal kommune. Kommunen har et jevnt antall kommunale boliger, blant annet omsorgsboliger og bofellesskap for innbyggere med ulike funksjonsnedsettinger. Tabellen viser at Alvdal kommune disponerer litt flere boliger per 1000 innbyggere enn gjennomsnittet i kostragruppen og i landet uten Oslo. Differansen er imidlertid ikke så stor at det vekker revisors bekymring. Det arbeides også med boligsosial handlingsplan for kommunen, noe som oppfattes som risikoreduserende. Revisor vurderer risikoen til moderat.

Flyktninger

Alvdal kommune mottok i 2019 9 flyktninger, noen av disse var i familie. Flyktningetjenesten har ifølge årsberetningen et utstrakt samarbeid med ulike frivillige organisasjoner. Dette er etter revisors syn med på å gi flyktningene et variert tilbud og innsikt i lokalmiljøet, noe som er risikoreduserende. Revisor vurderer risikoen til å være moderat.

4.2.3 Helse- og omsorgstjenester

I figur 6 er risikovurderingen innenfor helse- og omsorgstjenester oppsummert. I fortsettelsen følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 6. Risikovurdering helse og omsorg

Hjemmetjenesten, Solsida omsorgsheim og rus- og psykiatritjenesten blir alle vurdert til moderat risiko. Dette kommer av utfordrende tjenester, lav sykepleierdekning og utfordrende omgivelser. Konsekvensene ved feil i disse tjenestene kan bli store. Tjeneste for funksjonshemmede og helsetjenester (legekontor, helsestasjon) blir vurdert til lav risiko

Tabell 10. Helse og omsorg (felles sykehjem og hjemmetjeneste)

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostragruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	67	68	78	79	78
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	35	33
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	53	57
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	18	15
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	85	85	85	92	91
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Kilde:SSB

Tabell 11. Kompetanse i helse og omsorg

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019		
Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere				2019	2019
Geriatrisk sykepleier	.	.	.	5.18	4.09
Sykepleiere med spes./vd. utd.	8.25	12.41	10.31	10.06	7.79
Sykepleier uten spesialitet/videreutdanning	63.16	54.26	53.50	63.24	47.86
Hjelpepleier	78.30	80.81	81.31	68.75	45.46
Ergoterapeut	4.13	4.14	.	2.09	2.20
Miljøterapeut og pedagog	.	4.14	12.06	7.71	7.72
Aktivitør	6.60	5.46	5.47	3.07	1.98
Omsorgsarbeider	10.42	8.89	7.40	14.55	8.35
Helsefagarbeider	77.66	81.72	77.71	48.23	42.18
Annet omsorgspersonell med helseutdanning	25.92	17.10	17.64	16.35	14.44
Pleiemedhj/ass, hjemmehj/prakt bist eller annen brukerrettet tj.	127.53	117.69	84.26	69.38	58.20

Kilde:SSB

Tabell 10 og 11 viser nøkkeltall knyttet til helse og omsorg. I tabell 10 kommer det frem at det kun er 85 % av brukerrommene i institusjon som er brukertilpassede enerom med eget bad/wc. Andelen brukertilpassede rom er lavere enn kostragruppen og landet uten Oslo, på som har henholdsvis 92 og % brukertilpassede rom. Dette kan bety at rommene er dobbeltrom, eller at de ikke har egne toalett. Om brukere må dele rom øker det risikoen for brudd på etiske retningslinjer, taushetsplikt og personvern. Samlet kan situasjonen føre til at kvaliteten på tjenestene synker.

78% av de ansatte i helse- og omsorgstjenesten i Alvdal kommune har en helseutdanning. Dette er omtrent akkurat på gjennomsnittet til kostragruppen og landet uten Oslo. Når det kommer til kompetanse er antallet årsverk sykepleiere med spesialutdanning omtrent like stort som gjennomsnittet for kostragruppen. Kommunen har et lavere antall sykepleiere uten spesialitet/videreutdanning enn kostragruppen – men ligger over gjennomsnittet for landet uten Oslo. Alvdal kommune har et høyt antall helsefagarbeidere, hjelpepleiere og pleiemedhjelpere/assistenter.

I 2019 var det omtrent 100 personer som mottok tjenester fra hjemmetjenesten i Alvdal kommune. Hjemmetjenesten yter hjemmebaserte tjenester som helsetjenester i hjemmet, praktisk bistand, rehabilitering utenfor institusjon, avlastning utenfor institusjon og trygghetsalarmer. Enheten tilbyr også ambulerende vaktmestertjenester og dagtilbud til personer med demens 3 dager/uka. Enheten betjener lavterskelavdelingen og omsorgsboliger med bemanning. Det er også et hukommelsesteam, et rehabiliteringsteam og kreftsykepleier. Enheten beskriver selv i årsberetningen at de har et godt samarbeid med sykehuset Innlandet.

Revisor vurderer risikoen for at brukerne ikke får den hjemmetjenesten de har rett på til moderat.

Kommunen har organisert sin institusjon i en enhet: Solsida omsorgsheim. Her er det en avdeling for pasienter med demenssykdom og en avdeling for pasienter med fysisk sykdom og/eller stort pleiebehov. Enheten har også kjøkken og vaskeri. Det var i 2019 en dekningsgrad på gjennomsnittlig 25,4 beboere/døgn, av disse er 855 døgn korttidsplasser. Samlet 20 vedtak på ulike korttidsplasser, hvor 6 av brukerne er innvilget langtidsplass etterpå.

Hjemmebasert omsorg og Solsida omsorgsheim samarbeider om sykepleierdekning, spesielt i helger og ferier. Det er risikoreducerende at man gjør tiltak når det oppdages at sykepleierdekningen ikke er god nok. Revisor oppfatter dette som at avdelingen gjør det beste ut av en situasjon mange små kommuner befinner seg i, hvor det kan være vanskelig å rekruttere nok og riktig kompetanse. Revisor har ikke sett noen kompetanseplan for helsetjenestene.

Psykiatri / psykisk helsevern og rus

Tabell 12. Psykiatri og rusomsorg

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra-gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer (prosent)	-0.9	0.0	0.0	5.0	13.9
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (helse- og omsorg) (antall)	0.0	0.0	3.3	5.9	4.9
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	3.7	4.1	7.4	9.6	9.0
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	8.3	12.4	8.2	2.8	3.2

Kilde:SSB

Tjenesten tilbyr individuell oppfølging til mennesker med psykisk lidelse og/eller rusproblemer, støtte og veiledning til pårørende og tverrfaglig samarbeid hvor brukermedvirkning står sentral. Revisor kan ikke se at kommunen tilbyr et eget botilbud til denne brukergruppen. Revisor vurderer risikoen til å være moderat.

Funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede

Tjenesten for funksjonshemmede (TFF) gir tjenester til fysisk og psykisk utviklingshemmede bosatt i avdelingene Solgløtt og Klokkaregga. I tillegg får flere hjemmeboende i Alvdal kommune som har behov for hjelp til ulike tjenester, som bo-veiledning, praktisk bistand,

støttekontakt og omsorgsstønad, hjelp av denne avdelingen. Det ytes også tjeneste organisert som brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Pr. 31.12.19 hadde tjenesten 45 ansatte i faste stillinger fordelt på 35 årsverk. Dette inkluderer enhetsleder, to avdelingsledere og 5 fagansvarlige i tillegg til de som jobber i turnus. Ifølge årsberetningen har avdelingen en stabil ansattgruppe. Revisor vurderer risikoen til lav.

Lege/ legevakt/ psykolog/ helsestasjon

Kommunen har to hele stillinger helsesykepleiere ansatt på helsestasjonen.

Kommunen har siden oktober i 2019 hatt kommunelege 1 og 2. Det er også tre sykepleiere på legekantoret. Kommunen kjøper jordmor- og psykologtjenester av Tynset kommune gjennom vertskommunesamarbeid. Kommunen har egen kommunefysioterapeut. Revisors oppfatning er at Alvdal kommune tilby de helsetjenestene de er lovpålagt å tilby. Det virker å være en utfordring å ha god nok helsesykepleierdekning, men revisors samlede vurdering er at risikoen er lav.

4.2.4 Teknisk drift

Figur 7 oppsummer risikovurderingene innenfor teknisk drift. Under følger en nærmere beskrivelse av data som er grunnlag for vurderingen.

Figur 7. Risikovurdering teknisk

Kommunen har felles byggesakskontor med en annen kommune, noe som gjør det mulig å samle kompetanse. Det er likevel knyttet en generell risiko til byggesak. Eiendomsforvaltningen har fått ansvar for nye formålsbygg de siste årene, noe som kan være

utfordrende. Urent drikkevann og andre hendelser innenfor avdelingen vann og avløp kan få store konsekvenser. Derfor har disse tre avdelingene blitt vurdert til moderat risiko. Planarbeid, samferdsel, næring og miljø og klima er vurdert til lav risiko.

Planarbeid

Kommunens nettside har god oversikt over vedtatte planer, og også kommende planer som innbyggerne kan komme med høringsuttalelser til. Dette er risikoreduserende. I 2019 ble følgende planer vedtatt:

- Reguleringsplan Solhellinga boligfelt, vedtatt 25.04.19.
- Reguleringsplan Bredeutvidelse av RV 3 Rendalen grense – Alvdal Skurlag, vedtatt 23.05.19.
- Reguleringsplan FV. 29 Einunna bru med tilstøtende veg, vedtatt 20.06.19.
- Reguleringsplan for utkikkspunkt Tronfjelltoppen, vedtatt 05.09.19.
- Kommunedelplan for Trafikksikkerhet 2019-2024, vedtatt 24.10.19.

Revisor oppfatter planarbeidet i kommunen som omfattende og etter lovkrav. Revisor vurderer derfor risikoen til å være lav.

Byggesak

Tabell 13. Byggesak

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostra-gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Byggesøknader i alt behandlet (antall)	87	86	100	5469	68029
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	17	18	15	14	18
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	44	57	36	28	33
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	5	6	10	19	17

Kilde: SSB

Alvdal kommune kjøper saksbehandling av byggesaksøknader av Tynset kommune gjennom et vertskommunesamarbeid. Byggesaksbehandling kan være komplisert og omfattende, og det er risikoreduserende at man samler kompetanse på dette på et stort byggesakskontor. Det er imidlertid risikoøkende at kommunen ikke har denne kompetansen selv, i form av manglende lokalkunnskap. Tabell 14 viser nøkkeltall knyttet til byggesaksbehandlingen. Tabellen viser at det er en lav andel av de innvilgede byggesøknadene som skjer gjennom

vedtak om dispensasjon fra plan. I Alvdal har andelen vært under ti prosent, før den i 2019 var oppi i 10%, dette er nesten halvparten av hva status er i kostragruppen. Dette kan indikere at byggesakskontoret er i overkant strenge med å innvilge dispensasjon. Revisor vurderer derfor risikoen til å være moderat.

Eiendomsforvaltningen

Tabell 14. Eiendomsforvaltning

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostragruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	6.4	7.1	8.7	8.9	9.0
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	7.23	8.94	10.31	6.62	4.91
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	338	391	399	562	600
Formålsbygg areal totalt	17525	21607	25083	1311977	22964907

Kilde: SSB

Tabell 15 viser nøkkeltall fra kommunens eiendomsforvaltning. Alvdal ligger over både kostragruppen og landet uten Oslo når det kommer til areal formålsbygg per innbygger. Utgiftene ligger imidlertid under både kostragruppen og landet uten Oslo. De siste årene har alle nøkkeltall økt, dette er på grunn av økt bygningsmasse. Å ta over store formålsbygg kan være risikoøkende.

Kommunen har egen renholdsavdeling. Denne er ansvarlig for renholdet i kommunale bygg. I kommunens årsberetning 2019 kommer det frem at 4 av renholderne er i gang med å ta fagbrev som renholdsoperatør. Å ha egen renholdsavdeling gjør det lettere å fordele ressursene og sette inn tiltak der det trengs. Det er risikoreduerende at kommunen har flere ansatte som tar fagbrev. Årsberetningen for 2019 beskriver budsjettoverskridelser når det kom til utgifter til material og arbeid. Siden økningen i formålsbygg har økt de siste årene kan det ta noen år før budsjettarbeidet «setter seg». Revisor vurderer derfor risikoen til å være moderat.

Vann og avløp

Tabell 15. Vann og avløp

Nøkkeltall	Alvdal Kommune			Kostragruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva.	4069	4069	4429	4645	4142

Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	23	23	23	..	29,8
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	100	100

Kilde: SSB

God drikkevannskvalitet er en viktig oppgave for kommunene. Konsekvensene ved feil kan gå utover liv og helse til innbyggerne. Alvdal kommune drifter 37 000 m vannledning, ca 350 kummer, 3 høydebasseng og leverer ca 550 000 m³ vann, den drifter også 20 000 m kloakkledning, ca 230 kummer, 16 pumpestasjoner og 2 renseanlegg. Det renses ca 250 000 m³ avløp.

Kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse vurderer ikke risikoen for langvarig bortfall av drikkevannsforsyning til høy. Revisor vurderer risikoen til å være moderat.

Renovasjon

Tabell 16. Renovasjon

Nøkkeltall	Kommune			Kostra-gruppe	Landet uten Oslo
	2017	2018	2019	2019	2019
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	2751	2801	2801	2690	2851
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)	40.3	39.9	35.5

Kilde: SSB

Alvdal kommune har organisert renovasjonstjenestene sine i et interkommunalt selskap, Fjellregionen interkommunale avfallsselskap. For revisors vurdering av behov for eierskapskontroll av selskapet se kapittel 4.3.

Brann- og redningstjenester

Alvdal kommune kjøper brann- og redningstjenester av Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS. For revisors vurdering av behov for eierskapskontroll av selskapet, se kapittel 4.3.

Samferdsel

Alvdal kommune drifter 11 km vei og 8 km gang- og sykkelvei, i tillegg kommer parkeringsareal og areal rundt omsorgsbygg, skoler og barnehager. Det er kommunen selv som administrerer sommer- og vintervedlikehold på kommunale vegstrekninger. Dette er risikoreduserende. Kommunen har ikke spesielt mye kommunal vei, og revisor vurderer risikoen til å være lav.

Næring

Kommuneplanens samfunnsdel peker ut næringsutvikling som ett av fem satsningsområder. Alvdal har en strategisk næringsplan vedtatt i 2017. Denne er kommunens første næringsplan. Det er risikoreduserende at kommunen har en plan, og positivt at man har tatt tak i det når det tidligere ikke har vært en plan. Kommunen har et næringsfond, men dette er ifølge kommunen av begrenset størrelse. Assisterende rådmann er saksbehandler på søknader til kommunalt næringsfond. Revisor vurderer risikoen til å være lav.

Kommunen er også medeier i Røros og Tynset regionenes næringshage AS. For vurdering av behov for eierskapskontroll av selskapet, se kapittel 4.3.

Miljø og klima

Både internasjonalt og nasjonalt er det en erkjennelse av at vi har felles utfordringer knyttet til håndtering av klima og miljø (eksempelvis Parisavtalen). Både effekter av klimaendringene og omstillingen til lavutslippssamfunnet representerer risikoer for kommunene og lokalt næringsliv. Det er derfor viktig at klimarisiko tas inn i den kommunale planleggingen på alle tjenesteområder og nivåer. Høsten 2018 kom det nye statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn ved kommunal planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

Kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse vurderer at både ekstreme nedbørsmengder, flom og flomskred og skogbrann er katastrofer innenfor natur- og miljøfeltet med høy risiko i kommunen.

Kommunen har kommunedelplan klima og miljø, denne gjelder ut 2020. Det står i planen at den skal revideres hvert 4. år, det ser ut for revisor som om dette ikke er gjennomført. Dette er risikoøkende. Alvdal kommune har i sin årsberetning for 2019 beskrevet utfordringer knyttet til energiforbruk osv i hver enkelt sektors beretning. Revisor mener dette vitner om en bevissthet omkring miljø og klima-utfordringer, og at dette er risikoreduserende.

Alvdal og Tynset kommuner har siden 2005 hatt felles landbrukskontor etter vertskommunemodellen med Alvdal som vertskommune.

Revisor vurderer risikoen til å være moderat.

4.3 SELSKAPER HVOR KOMMUNEN HAR EIERINTERESSER

I figur 7 er risikovurderingene knyttet til kommune sine eierinteresser oppsummert og grunnlaget for vurderingene er nærmere vurdert i fortsettelsen.

Figur 8. Risikovurdering eierskap

I note 6 til regnskapet har kommunen listet opp de aksjer og andeler i varig eie som finnes, men kommunen har ikke oppført eierandel i hvert selskap. Alvdal kommune har eiermelding. Denne er ikke datert. Eierskapsmeldingen er utformet som et godt styringsdokument som kommunens politikere. Meldingen forklarer ulike selskapsformer, inneholder eierskapsstrategi for selskapene kommunen eier og i tillegg en oversikt over de samarbeid som kommunen deltar i som ikke er selskapet. Eiermeldingen rapporterer så vidt revisor kan se ikke om eierandel for alle selskaper. Bisnodes Smartcheck (soliditet.no) har oversikt over noen av eierandelene til kommunene. Under oppgir revisor eierandelene til kommunen der det er funnet tall på dette.

Kommunen har ifølge kommunens eierskapsmelding eierskap i følgende selskaper:

- Kontrollutvalg Fjell IKS, eierandel 9,64 %
- IKT Fjellregionen IKS, eierandel 19%
- Midt-Hedmark Brann- og redningsvesen IKS, eierandel 6,3%
- FIAS AS, eierandel 8%
- MeSkano AS, eierandel 1,113%

- Alvdal Skurlag AS, eierandel 16,53%
- Aukrustsenteret AS, eierandel 100%
- Nord-Østerdal Kraftlag, eierandel
- ABAKUS AS, eierandel 9,09%
- Nordavind DC Site AS, eierandel 11%

I tillegg oppgir Eiermeldingen eierskap i Revisjon Fjell IKS som ble oppløst 31.12.2019. Alvdal kommune er nå medeier i Revisjon Midt-Norge SA. Eierandelen til Alvdal kommune i selskapet er 0,90%. På bisnodes Smartcheck ligger det også at kommunen har en eierandel på 20% i selskapet Flåklypa AS.

4.3.1 Eierskapskontroll

Alvdal kommune har ikke en fullstendig note 6 til regnskapet. Kommunen har en eierskapsmelding, men denne er ikke datert.

Kommunen deltar i noen §27-samarbeid. Disse er ikke inkludert i den nye kommuneloven fra 2019, kommunene har fått fire år på å oppløse disse. Dette er det viktig at kommunen er bevisst på.

Revisor vurderer derfor risikoen for generell eierskapskontroll for moderat.

Generelt kan man si at eierskapskontroll av selskaper er viktigere jo større eierandel kommunen har i selskapet (og dermed større påvirkningskraft). Kommunen overtok i 2019 100% eierskap av Aukrustsenteret AS. Aksjeselskaper hvor kommunen har 100% eierskap krever god eierstyring. Det er sannsynlig at kommunen har dette selskapet langt fremme i bevisstheten de første årene av eierskapet, noe som er risikoreduerende. Revisor vurderer derfor risikoen for eierskapskontroll for moderat.

Alvdal kommune har 16,53% eierskap i Alvdal Skurlag AS. Sammen med Glommen Skog (36 %) har Alvdal kommune aksjemajoriteten i Alvdal Skurlag AS. Kommunens eierskapsmelding har følgende eierskapsstrategi: «Alvdal kommunes strategi med eierskap i Alvdal Skurlag AS er å bidra til å opprettholdelse av skogbruksbasert næringsliv i Alvdal. Også som skogeier har Alvdal kommune interesse av å opprettholde denne type virksomhet». Det er kommunestyret som utpeker Alvdal kommunes representant til styret. Revisor vurderer risikoen for feil i eierstyringen og behovet for en eierskapskontroll til moderat.

4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper

Vurdering av behovet for forvaltningsrevisjon i selskaperbasert på eventuell beskrivelse under tjenesteområdene og eller beskrivelse av eierskapet.

En eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon i selskapet er spesielt aktuelt i selskaper som utfører oppgaver for kommunene, eller som forvalter store verdier. Det kan være aktuelt med en eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Aukrustsenteret AS, men siden selskapets oppgave er på siden av hva en kommune er pliktig til å utføre vurderer ikke revisor risiko her.

Det ble i 2017 gjennomført en selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i selskapet i Midt-Hedmark Brann- og redningsvesen IKS med fokus på varslingsrutiner. Selskapet er et av få selskaper hvor Alvdal kommune har eierskap som har blitt gjennomgått på denne måten. Revisor mener derfor at dette selskapet ikke bør prioriteres i denne omgangen.

Alvdal kommune har 9,09 % eierskap i ABAKUS AS. Eierskapsandelen er i utgangspunktet ikke særlig stor, men det er like stor andel for alle eiere – altså er ikke Alvdal i hverken overtall eller mindretall når det kommer til aksjeandel. Dette betyr at kommunen har akkurat like stor påvirkningskraft som resten eierne. ABAKUS AS tilbyr bl.a. rådgivning når det kommer til offentlige anskaffelser og bistand knyttet til offentlig rett. Dette betyr altså at ABAKUS hjelper kommunen i saker som kan få stor økonomiske konsekvens, og omdømmekonsekvens, for kommunen om det ikke blir gjennomført korrekt. Revisor hadde derfor forventet at kommunen hadde en detaljert eierskapsstrategi med en retning for hvor man vil ta selskapet. Så vidt revisor kan se av eierskapsmeldingen finnes det ikke en slik. Det er derfor svært aktuelt å se på hvordan kommunen utøver sitt eierskap i ABAKUS AS, og det kan være aktuelt å ha en forvaltningsrevisjon i selskapet. Revisor vurderer risikoen til høy.

KILDER

Årsberetning 2019, Alvdal kommune

Årsregnskap 2019, Alvdal kommune

Noter til regnskapet 2019, Alvdal kommune

Risiko- og sårbarhetsanalyse, 2018, Alvdal kommune

Kommuneplanens samfunnsdel, 2018, Alvdal kommune.

Årsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2025, Alvdal kommune

Strategisk næringsplan, 2017, Alvdal kommune

Miljø- og klimaplan 2010-2020, Alvdal kommune

Folkehelseprofil 2020 for Alvdal kommune, Folkehelseinstituttet

Elevundersøkelsen 2019, UDIR

Skoleporten.no/alvdal

Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 for Alvdal kommune, Revisjon Fjell IKS

Plan for selskapskontroll 2016-2019 for Alvdal kommune, Revisjon Fjell IKS

VEDLEGG 1 METODE

Datagrunnlag

Kommunale dokumenter

Ulike kommunale dokumenter inngår i datagrunnlaget. En fullstendig oversikt over kilder vi har benyttet oss av finnes i kildelisten.

Statistikk

Det er hentet inn statistikk fra SSB basert på kommunene sin rapportering til KOSTRA. Bruken av KOSTRA-tall sikrer et likt grunnlag fra år til år og mellom kommuner. Dette forutsetter riktig rapportering fra kommunene. På noen variabler kan tallene avvike mellom KOSTRA og kommunenes egne tall. Dette kan skyldes at beregningsgrunnlaget kan være noe annerledes. De tallene som presenteres er hentet fra SSB sin KOSTRA-statistikk uten at det er gått nærmere inn på beregningene. Det er benyttet foreløpige KOSTRA-tall for 2019, da annet ikke var tilgjengelig på det tidspunktet denne rapporten ble skrevet.

Eksterne dokumenter

Eksterne dokumenter omfatter eksempelvis beskrivelser av generelle risikoområder for kommunene, tilsynsrapporter og medieoppslag. Se kildelisten for utfyllende informasjon.

Vurderinger

Vurdering av risiko- og vesentlighet

Basert på de innsamlede data gjøres det vurderinger på ulike tjenesteområder, økonomi og kommunale driftsområdet. Vurderingene baserer seg på en vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer og hvilken konsekvens det gir. I vurderingene benyttes en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens. Tabell en gir en nærmere beskrivelse av ulik grad av sannsynlighet og tabell to forklarer beskrivelsen av ulik grad av konsekvens.

1. Vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer:

Kompleksitet på området (iboende risiko)

Risikoreduserende tiltak på området fra kommunen eller andre kontrollorgan vurderes ut fra hvor stort fokus det er på området / tjenesten.

2. Vurdering av mulig konsekvens (alvorlighetsgrad) hvis et forhold inntreffer:

Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for innbyggerne. Hvor mange blir berørt og hvor alvorlige er konsekvensene.

Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for kommunen som organisasjon. Konsekvensene kan være relatert til økonomi, omdømme eller eksterne rammebetingelser.

Beskrivelse av sannsynlighet

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Beskrivelse av konsekvens

Valideringsord	Beskrivelse	Eksempel
Ubetydelig konsekvenser	Ufarlig	Mindre feil, eller overtredelse av internt regelverk som på kort sikt ikke vesentlig truer kommunens produktivitet, måloppnåelse eller tjenester til borgerne.
Mindre alvorlig konsekvenser	Farlig/lite alvorlig	Mangelfull forvaltning der konsekvensene ikke nødvendigvis er alvorlige. Dette kan gjelde feil og mangler som har økonomiske konsekvenser, mindre overtredelse av internt regelverk og lov, eller saker som er tatt opp tidligere og som fortsatt ikke er rettet opp.
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig	Kun til dels alvorlige konsekvenser, men gjelder saker med prinsipiell eller stor betydning. Misligheter og lovbrudd

Meget alvorlige konsekvenser	Meget kritisk Meget alvorlig	Meget alvorlige brudd på lov eller reglement, eller andre feil og mangler der summen av dette er så stor at dette må ansees som alvorlig i seg selv. Svindel og lovbrudd med konsekvenser
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt Svært alvorlig	Fare for liv og helse Korrupsjon og lovbrudd med store konsekvenser

Risiko- og vesentlighetsvurderingen graderes til lav, middels og høy risiko. Figuren nedenfor beskriver kombinasjonen av sannsynlighet og konsekvens som utgjør risikovurderingen. Rød farge indikerer høy risiko og behovet for forvaltningsrevisjon er høyt. Gul farge indikerer middels risiko, og kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon. Grønn farge indikerer lav risiko og et lavt behov for forvaltningsrevisjon.

Sannsynlighet	Konsekvens				
	Ubetydelig konsekvenser	Mindre alvorlig konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig					
Meget sannsynlig					
Sannsynlig					
Lite sannsynlig					
Usannsynlig					

Kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens

Risikovurdering

Risikovurderingene er oppsummert i figur to og visualisert som trafikklys. Vurderinger som fører til henholdsvis lav, middels og høy risiko plasseres der de hører til i figuren.

Innen enkelte områder har vi valgt å fokusere på KOSTRA-tall og herunder kommunens ressursbruk vurdert opp mot sammenligningsgruppa i KOSTRA og landsgjennomsnittet, og sett på kommunens utvikling over år. Dersom kommunen innen et område synes å bruke mindre ressurser enn sammenlignbare kommuner, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare kommuner. Et sikrere svar på hva lavere ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Vurdering av metoden

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er ikke uttømmende for alle deler av kommunens virksomhet, men er overordnet med tanke å identifisere områder hvor det kan være relevant å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurderingene baseres på generelle risikoer for kommune-Norge, særtrekk ved den enkelte kommune og tilgjengelig informasjon om og fra kommunen som, men går ikke i detaljer på enkeltområder. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i begrenset informasjon på et overordnet nivå og har ikke gått nærmere inn i for eksempel ulike tjenesteområder. Kommunale dokumenter og statistikk gir et godt grunnlag på et overordnet nivå. I tillegg har revisor intervjuet eller vært i kontakt med kommunen for å innhente data. Vurderingene er et

øyeblikksbilde, noe som betyr at det skjer eller kan avdekkes forhold i kommunen i etterkant, som det ikke var mulig å forstå ut fra vurderingene som ble gjort.

Hovedkontor: Brugata 2, 7715 Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no